

Dominik Héjj, Agata Tatarenko

Premier Węgier z wizytą we Francji

13 marca 2023 r. prezydent Francji Emmanuel Macron przyjął w Pałacu Elizejskim na roboczej kolacji premiera Węgier, Viktora Orbána. Spotkanie Macrona i Orbána poprzedziło zaplanowane na 23-24 marca 2023 r. w Brukseli posiedzenie Rady Europejskiej, poświęcone dalszemu wsparciu Unii Europejskiej dla Ukrainy. Premier Węgier we Francji spotkał się także z byłym prezydentem Francji – Nicolasem Sarkozym.

Perspektywa Węgier. Wizyta w Paryżu miała na celu przede wszystkim pokazanie, że Węgry nie zostały wykluczone z kanałów komunikacyjnych w Europie ze względu na swoje stanowisko wobec wojny. Kalendarz wizyt węgierskich decydentów w największej mierze sprowadza się do podróży do państw spoza UE. Głównie jest to kierunek azjatycki, bliskowschodni bądź bałkański. Emmanuel Macron jako lider głównego nurtu europejskiego (wraz z kanclerzem Niemiec), spotykając się z Orbánem, daje jasny sygnał o dialogu prowadzonym zarówno pomiędzy Francją i Węgrami, jak i szerzej – między UE i Węgrami.

Jest to szczególnie istotne z uwagi na fakt, że w 2019 r. zgodnie z węgierską narracją Europejczycy w wyborach do Parlamentu Europejskiego mieli wybierać pomiędzy dwiema wizjami Europy – „macronowską”, a zatem otwartą dla imigracji, multikulturową, wręcz federacyjną UE, oraz „orbánowską” – Europą suwerennych państw, opartą na fundamencie chrześcijańskim oraz antyimigracyjnym. W grudniu 2021 r. podczas wizyty prezydenta Francji w Budapeszcie Macron i Orbán uznali się za „politycznych przeciwników”, choć dodali, że są „europejskimi partnerami”.

Poprawa relacji z Francją została oparta na zacieśnieniu współpracy gospodarczej. W strategii bezpieczeństwa Węgier z 2020 r. Francja została wymieniona jako szósty partner strategiczny. W ramach przeprowadzanej modernizacji węgierskich sił zbrojnych zaopatrywano się u francuskich dostawców. W branży lotniczej Węgry pozyskały łącznie trzy Airbusy (dwa A319-112 [nr rej. HUAF 604 i HUAF 605] oraz jeden A330-243F [nr rej. HA-LHU]). Są to maszyny używane, jednakże ich istotny element stanowi to, iż produkowane są przez brytyjsko-francuskie konsorcjum. Węgry zamówiły także helikoptery Airbus H145 (20 sztuk, które już są w służbie) i H225M (16 sztuk, które niebawem na Węgry dotrą). Istotną część kontraktu dotyczyła także nabycia samolotów VIP, produkowanych przez Dassault Aviation – Dassault Falcon 7X (nr rej. HUAF 606 i HUAF 607).

W komunikacie ze spotkania Orbána z Macronem podkreślano, że rozmowy koncentrowały się na trzech obszarach: „wojnie rosyjsko-ukraińskiej”, cenach energii oraz europejskiej konkurencyjności. Orbán w mediach społecznościowych podkreślał, że „Macron ma rację, uważając, że koszt rosyjsko-ukraińskiej wojny nie jest równy po obu stronach Atlantyku”. Francję i Węgry łączy podobne podejście do energetyki jądrowej. Francuzi zostali zaproszeni do współpracy przy rozbudowie elektrowni atomowej w Paks, w której głównym inwestorem jest Rosatom. Wraz z niemieckim Siemensem, francuski Framatome SAS dostarczy do nowo powstających bloków zautomatyzowane systemy sterowania.

Uwagę zwraca fakt, że w komunikatach publikowanych po wizycie premiera Węgier w Paryżu nie informowano, by liderzy poruszali kwestie związane z budową europejskich sił obronnych, czego zwolennikiem jest zarówno Orbán, jak i Macron.

Premier Węgier we Francji spotkał się także z Nicolasem Sarkozym. Po spotkaniu z byłym prezydentem Francji pojawił się enigmatyczny komunikat głoszący, że w czasie rozmowy, poza węgiersko-francuskimi relacjami dwustronnymi, poruszono tematy związane z najważniejszymi kwestiami międzynarodowymi, a także z „ukraińską wojną” i zagadnieniami polityki europejskiej. Zdjęcia Orbána i Sarkozy’ego pokazywały obydwu

polityków jako pozostających w zażyłej relacji. Co interesujące, we francuskich mediach wzmianki o tym spotkaniu nie było w ogóle.

Perspektywa Francji. Według komunikatów płynących z Pałacu Elizejskiego na kilka godzin przed przybyciem premiera Węgier do Paryża, spotkanie miało być okazją do potwierdzenia wspólnych wartości europejskich i jedności państw europejskich w ich wsparciu dla Ukrainy w obliczu rosyjskiej agresji, w szczególności poprzez zastosowanie sankcji wobec Rosji. Kolejnym istotnym zagadnieniem z punktu widzenia prezydenta Francji była potrzeba ratyfikacji przez Węgry przystąpienia Finlandii i Szwecji do NATO. Macron miał także poruszyć kwestie związane z rządami prawa. Z uwagi na liczne wypowiedzi Viktora Orbána negatywnie odnoszące się do „wojny pośredniej toczonej przez Europę przeciw Rosji”, przynajmniej część z tych postulatów była trudna do zrealizowania.

Wizyta Viktora Orbána w Paryżu została odnotowana przez francuską opinię publiczną, jednak nie poświęcono jej zbyt wiele uwagi. Stało się tak po części dlatego, że spotkanie Orbán-Macron wypadło w samym środku protestów i strajków przeciwko kontrowersyjnej reformie emerytalnej we Francji. Warto jednak podkreślić, że w tych samych okolicznościach prezydent Francji spotkał się z premierem Wielkiej Brytanii Rishi Sunakiem i premier Barbadosu Mią Mottley, o czym sam informował za pośrednictwem swoich profilów w mediach społecznościowych.

Viktor Orbán jest krytycznie oceniany przez francuską opinię publiczną. Zazwyczaj przedstawia się go jako populistę. Przy okazji wizyty Orbána w Paryżu francuskie media pisały o jego licznych związkach z Władimirem Putinem. Przypominano także o reformach sądownictwa przeprowadzonych przez premiera Węgier oraz o łamaniu praw osób ubiegających się na Węgrzech o azyl, a także Romów, muzułmanów i mniejszości seksualnych.

Podobnie jak w czasie wizyty Macrona w Budapeszcie w 2021 r., tak i w komunikacie Pałacu Elizejskiego po spotkaniu z Orbánem w Paryżu prezydent Francji podkreślił, że różni się z premierem Węgier w poglądach na takie kwestie, jak „rządy prawa, poszanowanie mniejszości, walka z dyskryminacją i korupcją”, jednak chciałby współpracować z Budapesztem w dziedzinie energii jądrowej i obronności. Temat budowy europejskich sił obronnych, który często pojawia się wśród postulatów reformy UE Macrona – według doniesień francuskich mediów – nie został poruszony.

Wnioski. Emmanuel Macron i Viktor Orbán reprezentują dwie odmienne wizje UE. W taki sam sposób wzajemnie postrzegają się Francuzi i Węgrzy, tym bardziej więc spotkanie przywódców tych dwóch państw przed posiedzeniem Rady Europejskiej może zaskakiwać. Borykający się z kryzysem politycznym i osamotniony na rodzimej scenie politycznej Macron może poszukiwać obecnie nieoczywistych socjuszy, które wzmocnią jego pozycję na arenie międzynarodowej. Budowanie wizerunku lidera UE w obliczu problemów wewnętrznych Francji jest postępowaniem charakterystycznym dla Macrona. Mimo odmiennych poglądów, Macrona i Orbána – zgodnie z ich deklaracjami – łączy chęć pogłębiania stosunków gospodarczych pomiędzy Francją i Węgrami, czego dowodem jest rozwój relacji w zakresie energetyki jądrowej oraz modernizacji armii. Wizyta premiera Orbána w Paryżu przedstawiona została Węgom jako dowód ważnej roli, jaką mają pełnić Węgry w pokojowym rozwiązaniu wojny. W mediach dominuje narracja, że doszło do spotkania dwóch europejskich liderów, którzy chociaż reprezentują odmienne stanowiska ideowe, to jednocześnie potrafią budować porozumienie.